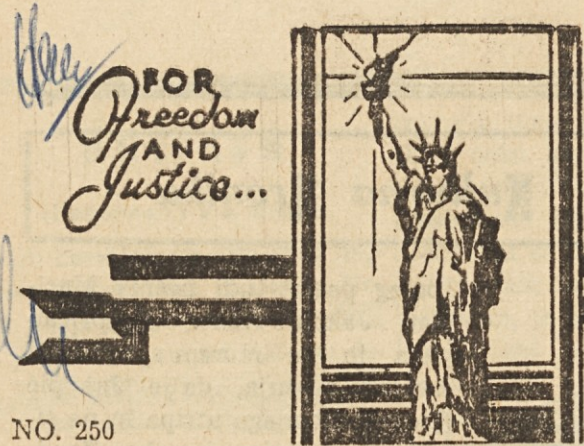




AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

NO. 250

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

CLEVELAND 3, O., THURSDAY MORNING, DECEMBER 29, 1955

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

STEV. LV — VOL. LV

Valro Grill je poslal pomožni 'law director' mesta Clevelanda

Njegovo mesto gl. pomožnega policijskega prosekutorka pa bo prevzel dosedanj pomožni "law director" R. F. Matia.

CLEVELAND. — Zupan Clevelbreze je imenoval Richarda F. Matia, sina okrajnega sodnika Felixa Matia, za glavnega pomožnega policijskega prosekutorka.

Matia bo nadomestil kot gl. pomožni policijski prosekutor V. Grilla, ki je bil premeščen v City Hall kot "assistant law director".

Matia, ki je star 31 let in po poklicu odvetnik, je graduiral na Marshall Law School in na John Carroll univerzi. S svojo ženo Patricijo in tremi otroci živi na 20507 Gladstone Rd., University Hts.

Hčerki delavskega uradnika v Euclidu zadušeni v dimu ognja

Očetu se je posrečilo rešiti njuna brata, s katerima v naročju je skočil s strehe verande na zemljo.

EUCLID, O. — Včeraj sta se dve mali hčerki znanega delavskega uradnika v Euclidu zadušili v dimu ognja, ki je nastal v hiši, kjer so začasno stanovali, na 19851 Meredith Ave. v Euclidu.

Dva brata deklic je rešil njun oče, Eugene F. Burns, ki je imel dovolj prisotnosti duha, da ju je odnesel na streho verande, odkoder je skočil z njima v naročju na zemljo.

Njegova žena, 30-letna Eileen, je tudi izbegla večjim opeklinam s tem, da je skočila z iste strehe 14 čevljev globoko na tla.

Deklici, 6-letno Margaret, in 4-letno Marie, so našli na tleh poleg njiju postelj v spalnici prvega nadstropja dvonadstropne hiše. Gasilci so mnenja, da sta si deklici prizadevali doseči vrata, pa ju je dim preobvladal in omamlil.

Hiša je pogorela in povzročena materialna škoda znaša približno \$12.000.

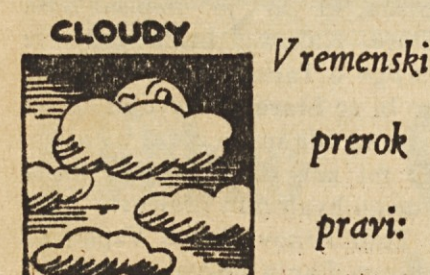
Velika podzemna jama

ATLANTA. — Raziskovalci podzemskih jam in duplin so odkrili ogromno jamo, ki je verjetno največja na svetu ter dolga 32 milj. Jama je v državi Kentucky.

Jetniški varden umrl

SAN FRANCISCO. — Tukaj je umrl Edwin B. Swope, bivši varden ali ravnatelj jetnišnice na skalnem otoku Alcatraz. Star je bil 68-let.

Če se zgodi nesreča, vam ne more nihče pomagati, če se niste držali prometnih predpisov.



Danes oblačno in rosenje dežja, ki se bo spremenilo ponoči v naletavanje snega.

Umesno vprašanje

PARIZ. — Francoski ministrski predsednik Edgar Faure je te dni postavil sledeče vprašanje:

"Ali je realistično smatrati, da Formoza še vedno reprezentira ali predstavlja (v Združenih narodih in drugod) ogromno Kitajsko državo?"

To vprašanje francoskega premijera odraža danes naziranja drugih svobodnih narodov v zvezi s sedežem, ki ga ima Formoza v Združenih narodih in njihovem Varnostnem svetu.

Oblasiva v Argentini so v kali zatrla še tri nadaljne zarote

Novo zaroto so se kuhale v treh argentinskih mestih. — Te zarote so delo Peronovih privrženec.

BUENOS AIRES. — Oblasiva sporočajo, da so pred božično sezono zatrla subverzivne ali prevratne zarote v treh argentinskih mestih. S temi aretacijami je naraslo število protivladnih zarot v tem mesecu na devet.

V revolverski bitki v Villa Mercedes, kateri kraj leži 500 milj zapadno od Buenos Airesa, je bila na sv. večer ena oseba ubita, dve pa ranjeni. V krajih Villa Mercedes in St. Luis je bilo aretiranih veliko število oseb.

V kraju Trandillu, 180 milj južno od Buenos Airesa, so letalci zračne sile prevzeli oblast nad policijskim gl. stanom ter zatrli tam tretjo skupino zarotnikov.

Smatrajo, da so vse te zarote inspirirali pristaši izgnanega diktatorja Perona, ki je ukazal svojim privrženecem, naj delajo pregrevance in težave vladi s sabotažo in gerilskimi taktikami.

Spopad delavcev pred Westinghouse Electr. tovarno v Sharonu, Pa.

V spopadu med piketi in nestavkujočimi delavci sta bila dva delavca ranjena.

PITTSBURGH. — V torek so sporočili o novem nasilju v trpki, 72 dni trajajoči stavki pri Westinghouse Electric Corp.

Piketi iz tovarne v Sharonu, Pa., so se spopadli s skupino kakih 200 nestavkujočih delavcev, katerih pa niso mogli ustaviti, da ne bi šli v tovarno na delo. Družba je izjavila, da so morali zdravniški obvezati dva izmed delavcev, ki so prišli nazaj na delo, ker sta bila v spopadu ranjena.

S tem spopadom med piketi in nestavkujočimi delavci so splavala po vodi upanja, da bo božična sezona morda ustvarila boljše občutje med unijami in vodstvom obrata.

"Gambler" ubit

CINCINNATI. — Včeraj je bil ubit s strelom iz revolverja William Davis, 41 let stari partner ubitega Melvina Clarka, raketskega kralja. Ubit je bil v nekem nočnem lokalu v Newport, Ky.

Policija je aretirala nekega F. Mitchella, ki je priznal, da ga je on ustrelil, rekoč, da so "oni pričeli streljati nanj."

Kanadske pelorke so se odtujile svojim staršem in rodbini

Deklice, ki so ostale po smrti sestre, četvorke, niso poslane staršem nobenih božičnih voščil.

CALLENDER, Ont. — Oliva Dionne, oče znanih kanadskih petork, katerih ena je nekako pred letom dni umrla, je izjavil, da so mladenke zapustile svoj dom in se mu odtujile ter da nima pomena, skrivati tega dejstva.

Dionne je dalje dejal, da hčerke njemu in njegovi ženi niso poslane nikakih božičnih voščil, da jima niso telefonirale kakor tudi ničesar sporočile o svojih božičnih načrtih. Hčerke — sedaj so ostale še štiri — so prebile božične praznike v Montrealu.

Dionne je dejal, da sta on in njegova žena, Mrs. Dionne, že pred meseci opazila, da se jima hčerke odtujujejo. Za to dejstvo dolži ljudi, ki "se vtikajo vmes", katerih pa ni po imenih označil.

Zdaj je bilo prvokrat, da hčerke niso prebile božičnih praznikov v krogu svoje družine.

Dve izmed njih, Ivonne in Cecile, se izobražujeta za bolničarke v Notre Dame bolnišnici v Montrealu. Annette študira umetnost v Nicoletu, Quebec, Marija pa je dne 16. nov. izstopila iz samostana v Quebec City, v katerega je vstopila z namenom, da postane redovnica.

Dionne je dalje povedal, da deklice tudi svojim bratom in sestram niso poslane božičnih voščil. "Se več" je dejal oče Dionne, "zadnje čase so postopale s svojimi brati in sestrami skoraj s prezirljivim zaničevanjem."

V državi Ohio bo vse do 1946 pomanjkanje šolskih učiteljev

V državi Ohio je pomanjkanje učiteljstva že zadnjih petnajst let.

COLUMBUS, O. — Uradniki State Department of Education so izjavili, da bo vse do l. 1964 veliko pomanjkanje šolskih učiteljev v državi Ohio.

V istem poročilu omenjenega departamenta je rečeno, da je to veliko pomanjkanje pripisati velikim vpisom učencev in vedno manjšemu številu učiteljstva, ki stopa v pokoj.

Poročilo je potrdil Harold J. Bowers, ravnatelj ustanove Teacher, education and certification. Dejal je, da je v državi Ohio zdaj skoraj 2.000 učiteljskih moči, ki niso dovolj trenirane in ki imajo samočasne certifikate.

"Ker ne bo vidnega zvišanja števila graduirancev srednjih šol (high schools) pred l. 1960", je dejal, "zato bo šele v letih 1964 in 1965 zadostno število učiteljskih moči, ki bodo prišle iz 48 univerz in kolegijev države Ohio."

V državi Ohio je že zadnjih 15 let pomanjkanje učiteljstva.

Težka želez. nesreča

RIO DE JANEIRO, Brazilija. Dne 26. decembra je bilo v železniški nesreči ubitih 18, ranjenih pa 60 oseb.

Nesreča se je primerila 35 milj severozapadno od mesta Sao Paulo.

Tito je prispel v Egipt

KAIRO, Egipt. — Jugoslovanski predsednik Tito je dospel v sredo v Egipt na desetdnevni državni obisk. Na železniški postaji v Kairu ga je sprejel in pozdravil egiptski premier Gamal Abdel Nasser.

Tito je prispel istega jutra z jugoslovansko ladjo Galeb v Sueski prekop, nakar se je odpeljal v Kairo s posebnim vlakom. V Egipt je prispel iz Etiopije, kjer je bil tudi na državnem obisku pri abesinskem cesarju.

Sovjetska mogotca pravila, da sta dobila v Aziji zaveznike

Bulganin je povedal ljudstvu na letališču, da govori N. Hruščeva niso bili vseh zapadnim časnikarjem.

MOSKVA. — Nikita Hruščev in Nikolaj Bulganin sta se vrnila s svojega mesec dni trajajočega potovanja po Aziji. Navdušeni množici na letališču v Moskvi sta povedala, da sta pridobila Rusiji "azijske zaveznike v naši borbi za mir."

Sovjetska mogotca sta se vrnila ob času, ko tukašnji zapadni opazovalci položaja napovedujejo bolj trdo sovj. tsko zunanjo politiko kot rezultat izjavitve razgovorov zunanjih ministrov v Ženevi.

Hruščev je povedal ljudstvu: "Indijci, Burmanci in Afganistanci so zdaj naši zavezniki v skupni borbi za mir."

Premier Bulganin pa je povedal množici, da govori Hruščeva v Aziji "niso bili vseh nekaterim zapadnim časnikarjem in celo nekaterim državljanom ne, posebno onim v Veliki Britaniji, ki ne žele prijateljstva med Rusijo in temi deželami."

"Toda mi si ga želimo in nam je po volji," je končal Bulganin.

Slovenska pisarna

6116 Glass Ave., Cleveland, O.
Telefon: EX 1-9717

Vaja: Danes zvečer je vaja za drugo dejanje veseligrice Moč uniforme. Vaja ob pol osmih v Slovenski pisarni.

Mohorjeve knjige: Pridite ponje. Tudi tisti, ki niste naročniki jih nekaj izvodov lahko dobite.

Nemški ambasador za Moskvo

BONN, Nemčija. — Vlada K. Adenauerja je imenovala Wilhelm Haasa za prvega nemškega ambasadorja v Moskvi.

Prometna nesreča

RIPLEY, W. Va. — Tukaj je bila ubita v koliziji dveh avtov 55-letna Mrs. Freda Schmeltzbach iz Marietta, Ohio.

Smrtne nesreče v Mehiki

MEXICO CITY. — V božični periodi je bilo v tem mestu v prometnih nesrečah ter v kravah tepežih ubitih 14 oseb

MIGI pri Matsu otočju

TAIPEI, Formoza. — V bližini Matsu otočja so opazili polete večjih jat sovjetskih MIG letal.

PROTECT YOUR FUTURE

*** with ***

U. S. SAVINGS BONDS

RAZLIKA MED KOMUNISTI IN OSTALIMI LJUDMI

Komunistična dejanja postavljajo na laž vse zadnje izjave Bulganina in Hruščeva, kakor tudi vsega komunističnega sistema. — Nehru, ki je pameten in preudaren državnik, jim ne bo nasedel! — Besede so eno, dejanja pa nekaj popolnoma drugega!

KAKŠNA JE RAZLIKA med komunisti in ostalimi ljudmi? je pa — po komun. praksi — pri naj navedemo na tem mestu nekaj primerov.

Pred Božičem je trideset jetnikov San Quentin jetnišnice, ki delajo v gozdu v bližini kraja Weotta, Cal., darovalo 120 dolarjev za nakup 400 božičnih "nogavic", napolnjenih s pecivom in orehi za otroke družin, ki jih je povodenj pregnala iz njihovih domov. Zanimivo je, da je teh trideset jetnikov prispevalo omenjeno vsoto od svojih zaslužkov, ki znašajo po 15 dolarjev na mesec.

Zdaj pa si oglejmo drug primer: Nek nemški policist v vzhodnem Berlinu, v Vzhodni Nemčiji, si je moral pred božičnimi prazniki izstreliti svojo pot skozi množico razjarjenih ljudi, ki so ga hoteli linčati, ker je hotel zapleniti vsa božična darila, ki so jih kupili prebivalci vzh. Berlina v zahodnem Berlinu. In v neki vzhodno-berlinski tovarni je stražnik - komunist zabranil vstop "Miklavžu", ker leta ni imel zadnjega dovoljenja! To je končno neko delavko tako razkačilo, da je stražnika oklofutala, nakar je smel "Miklavž" v tovarno. Toda stražnik je javil zadevo oblastvom in omenjena delavka je bila obsojena na pet dolarjev globe.

Stavka detroitskih časopisov traja že sedem in dvajset dni

DETROIT. — Stavka proti trem glavnim detroitskim časopisom — Detroit News, Times in Free Press — je bila včeraj obnovljena po tridenem božičnem premirju. Stavkujoči tiskarji in drugi tiskarjski delavci so se vrnili nazaj na piketiranje tiskarn, kjer je zdaj že 28 dan v teku stavka.

Proti Čang Kaj-šeku

MOSKVA. — Zunanja Mongolija in Vzhodna Nemčija sta izdali skupno izjavo, s katero zahtevata izključitev Nacionalistične Kitajske iz Združenih narodov.

NAJNOVEJŠE VESTI

KEY WEST, Fla. — Predsednik Eisenhower je prispel včeraj semkaj z letalom na 12-dnevni odpotek in sončenje, da si utrdi svoje zdravje.

CLEVELAND. — Zaradi delavnja inventarjev in izprememb v proizvodnji je bilo v Clevelandu začasno odpuščenih približno 2.300 delavcev.

RAVENNA, O. — Arsenal v Ravenni bo odpustil od dela za čas med januarjem in aprilom 20 odstotkov svojih delavcev.

WASHINGTON. — Včeraj je bila tukaj uradno otvorjena "March of Dimes" kampanja za leto 1956.

NEW YORK. — Delavski voditelj Walter P. Reuther je včeraj zahteval krajši delovni teden in zajamčeno letno mezdo za vse ameriške delavce ter manj vladnega vmešavanja v delavske spore.

BUENOS AIRES, Argentina. — Dragoceno pohištvo in druge stvari iz Peronovih "ljubezenskih gnezd" so pričeli včeraj odpeljavati v mestne zavarovalnice.

CHICAGO. — National Safety Council je včeraj pozval governerje vseh 48 držav, naj se poslužijo drastičnih odredb, da se zniža število prometnih nesreč.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Skupno sv. obhajilo — Oltarno društvo fare Marije Vnebovzete ima v nedeljo pri 8. sv. maši skupno sv. obhajilo, ob dveh pop. uro molitve, nato pa sejo.

Iz bolnišnice — Frances Opeka, 19026 Locherie Ave., se je vrnila iz bolnišnice in se tem potom zahvaljuje za vse obiske, cvetlice, darila in pozdrave.

Antonia Smerke, — 18710 Shawnee Ave., se je vrnila iz bolnišnice in se zahvaljuje vsem za obiske, darila, cvetlice in pozdrave.

Mohorjeve knjige — Udje Mohorjeve družbe v poštni zoni 19 dobe letošnje Mohorjeve knjige pri Zdravku Novaku, 1084 E. 177 St., po četrti uri vsak delavnik zvečer.

Skupno sv. obhajilo — Članice Bratovščine sv. Rešnjega telesa fare sv. Lovrenca imajo skupno sv. obhajilo 1. januarja pri sv. maši ob sedmih, ob dveh popoldne uro molitve, nato pa sejo.

Letna seja — Podružnica št. 3 SMZ ima v nedeljo, 1. januarja, ob dveh popoldne v SD na Holmes Ave., glavno letno sejo. Vsi člani so prošeni, da se seje za gotovo udeležijo.

Iz bolnišnice — Helen Somrak, 20260 Tracy Ave., se je vrnila iz bolnišnice in se zahvaljuje za cvetlice, obiske in pozdrave. Prestala je srečno težko operacijo in je na domu še vedno pod zdravniško oskrbo.

Novi uradni prostori — Ohio State Employment Service posluje od včeraj na 2400 Euclid Ave. Novi urad je v bližini Urada za izplačevanje podpore brezposelnim na 2163 Chester Ave.

Nov odbor — Društvo sv. Cirila in Metoda št. 18 SDZ ima za l. 1956 sledeči odbor: predsednik Joseph Kalcic, podpredsednica Mary Geronc, tajnik in blagajnik Frank Merhar, 1021 E. 185 St., tel. IV 1-1334, zapisnikar Anthony Strnisa; nadzorniki: John Zagorec, Anton Levstik in David Germanovic. Vratar John Adamcic, zastopnik nar. doma Ignac Verbič.

Važno za vse, ki so utrpeli med vojno kako škodo od Nemcev — Vsi oni, ki so med vojno utrpeli od strani nemških vojaških ali civilnih oblasti kako škodo ali bili odgnani na prisilno delo v Nemčijo, so javljeni v ponedeljek, 2. januarja ob treh popoldne v Slov. pisarno na sestaneke glede prijave odškodnine. Naj nihče ne izostane!

V 6 URAH PREKO ATLANTIKA — Britansko letalo Comet III je preletelo Atlantik iz Montreala v Kanadi v London v šestih urah in 8 minutah.

Letalo, ki tehta 74 ton, je preletelo razdaljo 3.350 milj s povprečno brzino po 548 milj na uro.

Kardinal na potu okrevanja — Kardinalu Jamesu Francisu McIntyre-u se je zdravje znatno izboljšalo. — Kardinal je zbolel za neko boleznijo v grlu, ki mu ni dala dihati oziroma mu je zelo oteževala dihanje.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. — Henderson 1-0628 — Cleveland 3, Ohio

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and the first week in July
General Manager and Editor: Mary Debevec

NAROCNINA

Za Zed. države \$10.00 na leto; za pol leta \$6.00; za četrt leta \$4.00.

Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$12.00 na leto. Za pol leta \$7.00, za tri mesece \$4.00.

SUBSCRIPTION RATES

United States \$10.00 per year; \$6.00 for 6 months; \$4.00 for 3 months.

Canada and all other countries outside United States \$12.00 per year; \$7 for 6 months; \$4 for 3 months.

Entered as second class matter January 6th, 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the act of March 3rd, 1879.

83 No. 250 Thurs., Dec. 29, 1955

Iz tovarišev so se prelevili v visoke gospode

Beograjski dopisnik nemškega dnevnika "Stuttgarter Zeitung" W. Horlacher je v imenovanem listu nedavno objavil zanimiv članek o "ustvarjanju socializma" v naši rojstni domovini. Pri tem je posebej opozoril na razkošje, ki ga uživajo "voditelji jugoslovanskega delavstva." Takole piše:

Tujec, ki prihaja v jugoslovansko prestolico, bo takoj opazil, da je tam na cestah mnogo manj avtomobilov kakor v katerem koli drugem večjem evropskem mestu. Istočasno pa bo s presenečenjem tudi ugotovil, da veliko večino vozil, ki jih vidi, sestavljajo resnično razkošni avtomobili najdražje vrste.

Tako bi lahko rekli, da po jugoslovanskih cestah in ulicah ne gospodari ljudsko vozilo, pač pa luksuzni avtomobil. Ta izredni pojav vzbuja v tujcu, ki je prepričan o omejenih gospodarskih možnostih Jugoslavije, veliko radovednost. Zaveda se, da je stopil v socialistično deželo in...

Ta radovednost pa se mu hitro potolaži, ko ga poučijo, da so ta razkošna vozila brez izjeme last državnih ustanov, ali kakor tu pravijo, del ljudske imovine. Če jugoslovanski ljudski zastopniki uporabljajo ta vozila, potem to pravzaprav počenjajo v imenu ljudstva, in tako so v socialistični Jugoslaviji luksuzni avtomobili pravzaprav ljudska vozila.

Ta za nas ne povsem logična razlaga pa ima neko svojevrstno ozadje! Jugoslovanski komunisti pri svojih zunanjih nastopih z zastopniki kapitalističnih držav kaj radi izražajo nagnjenja, da tudi s svojo zunanostjo poudarjajo politično enakopravnost Jugoslavije. V tem leži ključ za vse razkošje, ki ga jugoslovanski vodilni sloj danes razkazuje tudi na številnih drugih popriščih. Jugoslovanski komunisti so na najboljši poti, da si na zunaj prilagajajo meščanske razvade. Ta proces preoblikovanja postaja posebno očiten, če se ozremo na tista leta, ko se jugoslovanski komunisti še niso polastili oblasti. Takrat so komunistični voditelji iz protesta proti meščanskemu sloju Jugoslavije stanovali po delavskih četrtih in se oblačili v obnošena oblačila, da bi s tem dokumentirali enotnost z delavskim razredom.

Kakor hitro pa je bila revolucija v Jugoslaviji uspešno končana in staro meščanstvo potisnjeno na stran, so prav komunistični voditelji vskočili v sociološko praznino, se polastili razkošnih vil in se polagoma navzeli tudi vseh ostalih življenjskih navad meščanstva. Te življenjske navade, ki so v popolnem nasprotju s predstavo, ki jo ima Zahod o svojskosti komunistične države, so se večale v letih po vojni prav v isti meri kakor tempo, s katerim je Jugoslavija utrjevala svoje pozicije v svetu. Simbolično bi lahko ta razvojni značaj kot pot titovke h klobuku delodajalca.

Razkošja pri državnih sprejemih, ki jih socialistična Jugoslavija razkazuje pri vseh priložnostih, ne zaostajajo v ničemer z zahodnimi navadami, nasprotno, te navade v Jugoslaviji še znatno pretiravajo. Medtem ko so v povojnih letih družabne in večerne obleke zaničevali, so se jugoslovanski komunisti, ko so doživeli prvi monarhistični obisk cesarja Haile Selassieja, vrgli v smokinge in frake, ki so jih naročili v Parizu in Trstu.

Ceprav so tu morda državne koristi v ospredju, ni mogoče zanikati, da jugoslovanski komunisti, ki so po veliki večini korenjaki in dobro rejeni ljudje, iščejo vidno dopajenje na oblačilih, s katerimi lahko visoko dvigajo svojo osebnost nad preprosto ljudstvo. Na ta način je moda dobila prost vstop v politiko. Žene jugoslovanskih komunistov ne bi bile žene, če ne bi imele prav istih oblačilnih skrbí, s kakršnimi so preskrbljene njihove tovarišice v Ameriki ali kjerkoli na svetu.

Če imajo komunisti torej že vozilo, je umevno, da ga ne uporabljajo zgolj za uradne zadeve, pač pa tudi za izlete in dnevne nakupe na trgih. Tu prihaja nasprotje še temeljiteje do izraza: medtem ko mora navadna tovarniška delavka tovarišica Petrović, po končanem delu peš z nakupno torbo s trga domov, odpira šofer s titovko vrata razkošnega avtomobila, da bi ministerialni dirigentki omogočil vstop v široko vozilo. On, to je šofer s titovko, je pravzaprav še edini komunistični ostanek v tej novi podobi. Pri tem titovka tovariša vozača kar dobro nadomešča livrejo.

Kakšna so čustva ljudstva, ki vozača pravzaprav namešča in plačuje avto ter si domišlja, da je lastnik avtomobila, pri pogledu na to svojevrstno socializacijo, je težko povedati. Mogoče je ljudstvu telesna blaginja tovariša ministrskega dirigenta tako pri srcu, da razume nakupe na trgu z najdražjim avtomobilom. Tovariš ministerialni dirigent dela vendar za ljudski blagor. Kakšna pa so čustva ljudstva ob državnih svečanostih, je še težje uganiti, kajti preprosti človek s ceste pozna te svečanosti zgolj iz tedenskih revij in časopisnih ilustracij.

V zadnjem času pa se zelo večajo pritožbe o tem, da je teh dobrot le precej preveč in da bi bilo treba pri vsem razumevanju za državne razpredentance vendarle malo več varčevanja. Prav to je svoječasno kritiziral tov. Milovan Djilas, član CK KPJ in predsednik ljudske skupščine. Djilasovo pojmovanje pa so ožigotali kot nekomunistično in ga pognali v pozabo.

NOVINE

ZA SLOVENCE "SLOVENSKE KRAJINE" V AMERIKI

Srečno i zadovoljno novo leto!

Kelko milijon novoletnih voščil je že šlo i ešče de šlo te dneve po kartaj med prijatelji. Milijoni do si stiskavali roke i si želeli srečno i zadovoljno novo leto. Nešterni tudi v srci tak mislijo eli zveškega je to samo navada. Lepa navada i človek bi samo želo, ka bi vsa ta voščila bila iskreno mišljena i kak bi se tudi kak največ izpunila. Srečno i zadovoljno! Kda je kdo srečen i kda je kdo zadovoljen? Jako radi dostavimo, ka posebno zdravje želemo, ka bi bili zdravi. Istina, ka je zdravje veliki dar boži i jako dosta pripomore ka sreči i zadovoljstvu. Za farmara pomeni srečo dostakrat, če ima dobro letino, delavec pa če ima dobro plačano delo. Eli kelkokrat je tak, ka smo zdravi i dobro zaslužimo, srečni i zadovoljni smo pa le ne. Tak moramo iskati srečo i zadovoljstvo zvun zdravja i bogastva. Mogoče je pri velkom bogastvi biti nesrečen i ravno tak so mnogi srečni pri siromaštvu i pri malij tvarnij dobrinaj.

Ameriški veliki bogataš Andrej Carnegie, lastnik velkij železnij industrij, človek dobrega srca, šteri je velke milijone razdelo za bolnišnice i škole, je bio v svojem velkom bogastvi na stara leta jako nesrečen. Tak je pravo, ka ga dela nesrečnoga najbole to, ka ne ve, kak bi razdelo svoje bogastvo.

Dopisnica clevelandskij američkij novin Press pa pripoveduje, ka je bila najbole srečna v svoij detinskij letaj. "Spominim se, ka smo se nekšega dneva deca zmejala i pribeži eden dečak i kaže, ka ima peni, američki krajcar. V dar ga je dobo. Vsi smo se phali okrog njega i gledali rjavi peni i ga občudovali. Skakali smo od sreče nad bogastvom i te se nas je cela čopora napotila na vogel 116. ceste. Tam je bio drugostor i v izložbenom okni skleda i v njoj toki s cukerkči. Vsakši tokec po eden peni. I mi smo imeli peni. Vsi smo glave rivali v šipo i ocenjevali, v šterom tokeci bi bilo več cukerkčkov, ka bi te tistoga zbrali. Odločili smo se za ednoga, šli smo notri i kupili. Bežečki smo zapustili drugostore i bežali nazaj na igrišče, kde smo tokec odprli i razdoblili cukerkče, ka je vsakši nekaj dobo. Ne spominim se, ka bi v življenji bila kda bole srečna kak v tistij letaj."

Božični svetki, božične pesmi, božično veselje nam kaže skoro kak s prstom, kde naj iščemo srečo i zadovoljstvo. Z Jezuškim rojstvom so angeli oznanili sveti mir vsem šteri so blage volje. Napotili so pastire ka jaslicam tam najdejo srečo odrešenja. Idimo z njimi tam tudi mi najdemo srečo i zadovoljstvo.

CLEVELAND

Obisk. Za božične svetke je prišla v Cleveland (iz Čikage) Mrs. Magda Žižek s svojov vnučkov. Svetke sta praznovala pri Sabini Hrast. Mrs. Žižek želemo prijetne počitnice.

Stevani so letos lepo prišli na svoj račun. Den svetoga Stevana je bio državni praznik. Tudi vreme je bilo lepo. Obiskovali so se i voščili godovno "dobro jutro," kak je to prekmurska navada. Prvo mesto mislimo, ka je odneso Mr. Steve Markolia. On svojega godovnjaka visikomi. "Sv. Stevan je bio prvi mantrnik, je prvi svetnik za Kristuškim rojstvom," on rad povdarja okoli svojega goda. Vsakše leto pridejo njegovi številni prijatelji na Schaefer Ave., kde Mr. i Mrs. Markolia že druga leta stanujeta. Godovanje so letos otvorili Mr. i Mrs. Louis Čiček z družinovo, nato Casarovi iz Collinwooda, za njimi Kocetovi

(Geza), tak ka nas je ednoga hipa bilo šestnajset na Markolijovom stanovanji. Ne sta se spozabila števana tudi Mr. i Mrs. Fritz Ritzer. Mrs. Ritz je tudi Štefa i tak sta si obojestranski lehkó želela vse dobro za god. Za njimi so prišli ešče Štefini bratje z družinami, Steve i Joe, Martin je pa po telefoni opravio svojo "dužnost," ar je doma imeo obisk. K vsem tem se pridružijo tudi Novine i želejo Stevi ešče duga srečna leta.

Betežna je bila več tijejnov Mrs. Mary Vuk v Westlake, O. (pri Clevelandi). Sredi decembra se ji je zdravje opet začnólo povračati. Želemo, ka bi se kak najprle opet pozdravila.

Edina slovenska družina v kraju

Elk River, Minn. — Pošiljam vam naročnino in upam, da jo prejmete pravočasno in v redu. Vsake številke bi bilo škoda, če bi izostala, posebno petkovke, ki ima veliko zanimivega branja. Res hvaležni moramo biti dopisnikom, ki se trudijo, da ima list zanimive in poučne članke.

Odkar so nas sredi julija zapustili župnik mngs. Jožef Trobec, ki so po 38 letih pastirovanja naše župnije odšli na službeno mesto v St. Cloud, smo mi edina slovenska družina v tem kraju. Je zelo pusto in če bi še slovenskega časopisa ne imeli, bi bilo še težje. Okolju se človek že privadi, ni pa nikdar tako kot, če živi med svojimi ljudmi. Slovenci v Clevelandu in po drugih večijh slovenskih naselbinah gotovo ne veste, kako pusto je živeti med tujimi ljudmi. Premalo cenite, kar imate, takorekoč svojo domovino tostran morja.

V juliju sem bila v Lemontu, kjer sem po šestih letih spet enkrat slišala slovensko pridigo s slovenskim petjem in procesijo, kar je posebno na otroka, ki sta bila z menoj, napravila lep, nepozaben vtis. Če Bog da, bomo vsako leto skušali vsaj enkrat poromati k brezjanski Mariji v Lemont, da bomo vsaj nekaj ur bolj po naše preživeli. Res je v vsaki cerkvi en in isti Bog pričujoč, opravlja se ena in ista daritev sv. maše, vendar človeka nikjer tako ne prevzame kot v slovenski cerkvi, kjer je vse tako domače.

V Lemontu smo se srečali z mnogimi Slovenci, ki sem jih preje poznala le po imenih. Tako sem spoznala g. Antona Grdina iz Clevelanda, g. Rebola, očeta minijonarja, ki je pričel orati vinograd Gospodov na daljni Formozil in še več drugih staronaseljencev, ki so bili vsi zelo prijazni. Res, to naše prvo romanje v Lemont mi bo kljub takratni hudi vročini ostalo v neizbrisnem spominu. Upam, da mi bo še kdaj mogoče obiskati prelepi lemontski griček s sveetiščem Matere božje, delilke vseh milosti.

Prav lepo pozdravljam vse sotrudnike in dopisnike A. D. posebno msgr. Omana, ki poda toliko lepega in poučnega v svojih Newburških novicah, dr. Meršola, žensko košarico, Kotičkove, ke in si rešiti kožo do današnjih dni. Njegov rojstni priimek je Scriabin, toda v revoluciji leta 1905 in kasneje se ga je prijelo ime Molotov, od besede "molot" — kladivo. To ime je prevzel in obdržal. Zvest njegovemu pomenu je v Ženevi s par krepkimi udarci razbil v črepinje smehljajočo masko, ki si jo je v poletnih mesecih nadela sovjetska diplomacija.

— Prebivalstvo Mehike se je v letih od 1930 do 1950 pomnožilo za blizu eno tretjino.

Družina Melhior Kraljič.

Njegovi predniki

Učence: "Gospod učitelj, papa pravi, da izviramo od opice!"

Učitelj: "Molči in sedi. Tu ne moremo razpravljati o tvojih rodbinskih zadevah!"

Podružnica št. 47 SZZ

Cleveland, O. — Članicam nanznam, da bo naša prihodnja seja drugo soboto v januarju. Na glavni seji je bilo sklenjeno, da bodo seje tudi v bodoče vsak drugi mesec, torej v januarju, marcu, maju, juliju, septembru in novembru.

Dne 10. januarja bomo praznovala 25-letnico podružnice. Sklenjeno je bilo, da bo ta dan v cerkvi sv. Lovrenca sv. maša za vse mrtve in žive članice, popoldne ob petih pa v SND na 80. cesti banket in malo sporeda. Podrobnosti bodo še objavljene v časopisu.

Letos ne bomo pobirale v blagajno kot običajno. Dolžnost vsake članice je, da pomaga po svoji moči do boljšega uspeha proslave naše 25-letnice. Vsaka naj prodaja vsaj dve vstopnici za banket, eno naj vzame za se, eno pa prodaja. Drugo je ostalo vse po starem.

Za 1. 1956 je sledeči odbor: predsednica Terezija Bizjak, podpredsednica Agnes Russ, tajnica Jennie Pugely, 10724 Plymouth Ave., Garfield Heights 25, Ohio, tel. DI 1-8515, blaginjarka Antonija Dolinar, zapisničarka Jennie Pugely, nadzornice Anna Krešević (predsednica), Rosejly Schuster in Helen Tomazič, zastavonoša Eva Ozbolt, duh. svetovalec Rev. J. J. Oman, zastopnice za SND na 80. cesti: Antonija Dolinar, Terezija Bizjak, Jennie Pugely (namestnica), za SDD na Maple Hts., Stanley Ave. Ana Krešević. Seje se vsak drugi mesec in sicer drugo soboto v mesecu ob 7:30 zv. na 8601 Vineyard Ave.

Sestri Ivanki Bizjak in njeni družini izrekamo iskreno sožalje ob izgubi ljubljene soproga, očeta in starega očeta Pavla Bizjaka, ki je preminul 11. decembra. Naj v miru počiva!

Vsem bolnim članicam želimo ljubeza zdravja in vso srečo v novem letu.

Hvala vsem članicam za božična voščila. Bila sem zelo vesela, da ste se me spomnili. Vsem želim srečno novo leto.

Naša prihodnja seja bo 14. januarja ob 7:30 zvečer. Pridite vse!

Jennie Pugely, tajnica.

Prvi milijon izseljencev v Avstraliji

Slovenski informativni list "Misli" v Avstraliji poroča, da je v letošnjem septembru prispevala v Avstralijo nova vseljenka, ki nosi številko 1,000,000. To se pravi, da ima Avstralija že en milijon ljudi, ki so se vselili iz raznih dežel, odkar deluje vseljitveni program.

V Avstraliji je vedno več tudi Slovencev, ki so se zadnja leta usmerili predvsem tja dol. Slovenski izseljenci v Avstraliji, ki jih je že nekaj tisoč, so predvsem delavci raznih poklicev; le neznaten odstotek je med njimi izobražencev. V verskem oziru skrbita zanje frančiškana p. Pivko, ki živi v Avstraliji že nekaj let, ter p. B. Ambrožič, ki je došel letos.

Ime — pove

Nomen — omen, pravi znani rek. Če za koga, potem velja to za sedanjega sovjetskega zunanjega ministra Molotova, enega izmed redkih mož, ki se je znal prebiti skozi vse Stalinove čistke in si rešiti kožo do današnjih dni. Njegov rojstni priimek je Scriabin, toda v revoluciji leta 1905 in kasneje se ga je prijelo ime Molotov, od besede "molot" — kladivo. To ime je prevzel in obdržal. Zvest njegovemu pomenu je v Ženevi s par krepkimi udarci razbil v črepinje smehljajočo masko, ki si jo je v poletnih mesecih nadela sovjetska diplomacija.

— Prebivalstvo Mehike se je v letih od 1930 do 1950 pomnožilo za blizu eno tretjino.



Kulturna Kronika

Zbornik Svobodne Slo-

venije za leto 1956
Spet je pred nami zajetna knjiga, delo slovenske emigracije. In če rečem, da po vrednosti prekaša lansko, ne rečem preveč. Tudi posrečena ureditev, razdelitev Zbornika prav za prav na šest knjig, je novost, ki napravi Zbornik zelo pregleden.

Pod zaglavjem Dokumenti in razprave je zlasti pomembnih dvoja stvari: Poglavje iz tragedije koroških Slovencev, ki ga je napisal dr. Alojzij Kuhar, ter Konferenca v Jalti 1945, ki ga je napisal dr. Miha Krek. To sta dva dokumenta, ki sta tako živo zarezala v slovensko telo, da se bodo brazgotine poznale desetletja še po tistem, ko bi se rane zazdravile. Če se kdaj bodo. Mislim, da se bodo mnogi ravno ob teh dveh dokumentih dolgo ustavili in jih prebrali ne samo z očmi temveč tudi s srcem.

Dr. Ivan Ahčin je napisal nekaj o moderni temi: Katoličani in sodobna civilizacija, Anica Kraljeva pa na svoj topel način Ljubezen ne išče svojega. Poznani gospodarstvenik Ivan Avsenek je k temu dodal lep in pomemben članek: Krščansko usmiljenje in socialna pravičnost.

Pod zaglavjem Naša beseda so uredniki zbrali leposlovje. Če so bralci v prejšnjih letih tožili, da je proze premalo, bodo to leto prišli na svoj račun. Proze je precej in reči je treba, da je med stvarmi precej takih, ki so res dobre. Naj omenim na prvem mestu Norega Japca, ki ga je napisal Stanko Kocipec. Kocipec je pisatelj, ki zna ujeti drobna notranja življenja skromnih, preprostih ljudi. Morda zavoljo tega včasih uide na pot, ki jo je že hodil in se človeku utrne ob Japčevi zgodbi podobna izpodbijanje peresa. Vendar je ravno v tej zgodbi toliko lepega življenja in toliko čustev, da bo v vsakem bralcu zbudila globoka občutja. Kocipecovo pero dobro piše in zna narisati jutra in večere na svojski način. Rekel bi, da bolj s pesmijo kot z besedo.

Zelo dobra je letos Očiščenje, ki ga je napisal Lojze Novak. Ravno pri tem mladem pisatelju se že od Zbornika do Zbornika čuti kako lepo raste. Se mi zdi, da ne rečem preveč, če trdim, da bo postal eden stebrov emigracijske književnosti.

Ivan Korošec je za ta Zbornik napisal spet nekaj iz vojaškega življenja. Zgodba o Ireni je sicer povprečna zgodba, toda stranji vendar le kažejo, da se Korošec trudi za močan izraz, da raste počasi v smeri, ki jo natančno vidi. In to je, kar nam vsem daje upanje, da bo poleg Novaka tudi Korošec tisti, ki bo našo prozo v tujini častno zastopal. Njegova prva knjiga Čas pod streli je med bralci našla ugoden in zelo pozitiven odmev.

Iz literarne zapuščine Tončka Pangerca, ki se je smrtno ponesrečil v argentinskih gorah sta dva lepa utrinka, ki kažeta na lep pripovedni dar planinca, ki mimo naravnih lepot ni hodil samo kot planinec temveč kot čustven umetnik.

Zanimiva je zgodba Tineta Brezoca Zgodba terenca Jakoba Jeroma. To je dobra psihološka črtica, ki sega nazaj v bridko dobo revolucije.

Karel Mauser je prispeval povprečno zgodbo Slum, ki naj bi bil droben izrez iz romana. Precej močno zgodbo je napisal Božo Kramolc, ki posrečeno združuje slikarja, pisatelja in pesnika. S prozo je zastopan

poleg pesmi tudi pesnik Marijan Jakopič-Anže. Prepričan sem in ne morem spremeniti svojega mnenja, da je Jakopič človek drobnega utripa in ne širokega epskega zamaha. Zgodba o Anžetu je preveč meglena, je le kot utrip in bolj pesniško kot prozno zajet moment. Jakopičeva pot je pesem, do tega prepričanja me vodi njegova proza.

Nekaj svojskega je Črni Grega, ki ga je napisal Minarjev Janče. Gotovo to ni novo ime. Zgodba znamenja, ki za sliko na znamenju skriva krvavo zgodbo.

Vedno svojski je P. Bernard Ambrožič. Tudi tokrat — Svet zase — takole čuden. Kar imam pri Bernardu posebno rad, je njegov jezik. Lep jezik piše. Njegove zgodbe so včasih drobno, psihološko zrezljane, včasih so zavoljo tega preveč suhe. Toda tale v letošnjem Zborniku se bere kot detektivarica. Dobra je.

Zgodba Med dvema ognjema, ki jo je napisal psevdonimni pisatelj je povprečna zgodba od meje. Ne odkriva posebnosti.

Bogato je zastopana naša pesem. Osem pesnikov nam odkrije svoj svet, svet trenutnih utripov, beg iz mrzle hladnosti.

Gotovo najzanimivejši je Vladimir Kos, na katerega sem pokazal že lani. Kos hodi dosledno svojo pot. Enajst pesmi je prispeval, vse tako svojske, da ni dovolj, da jih samo prebereš. Treba jih je študirati. Mnogi jih bodo enostavno zavrnili, drugi jih bodo sprejeli kot Picasovo sliko. Meni osebno se zdi, da je največ čustva v pesmi Lepe oči:

V nežno proseči travi
ležijo luč, poletje in dan.

V mnogih je preveč virtuoznosti, preveč suhega igranja z besedami. Kam bo šla Kosova pot je težko reči. Prepričan pa sem, da njegova pot zanima vsakega.

Vinko Beličič je prispeval dve pesmi. Ptič poje in Zvon iz domovine. Lepi in izbrušeni pesmi. Prav tako imajo dobre pesmi Šušteršič in Branko Rozman. Zlasti zadnji ima v kratkih kiticah veliko iskrenosti, čeprav iz vrstic dihanja nekaj, kar ni izrazilo Rozmanovega. Črtimir je daroval Zborniku tri pesmi. Močna je posebno Definicija poletnega dne. Zanimivi sta pesmi Božidarja Kramolca. To sta dve slikki narisani z besedo. Kramolc tudi v besedi težko skrije svojo slikarsko umetnost.

Tri pesmi je prispeval tudi Marijan Jakopič. Rad zaide v Golarjevo preprostost in Gasparjevo narodno barvitost. Sveta noč je dobra otroška pesem. Lepa je tudi Pomlad, Bori pa so dosti šibkejši.

Igor je zapisal dve pesmi. Potopljeni sen me po maniri spominja na Grudna, dobra pesem pa je Pot v neznano.

Če se enkrat na kratko preletimo leposlovje, kaj smemo reči? Prvič: imamo umetnike v emigraciji na katere smo lahko ponosni. Drugič: ne gredo vsi z eno strujo in zato je Koledar Svobodne Slovenije čudovito pestra slika naših tokov v umetnosti. Različni tokovi pa eno samo morje umetnosti, v katerega ti tokovi teko.

Zanimivo zaglavje je Čari in čuda narave. Ne bom se zmotil, če rečem, da se bo kopica bralcev ustavila ob Utrinkih iz pragozda, ki jih je napisal Saša Stare. Kakor bi brali zgodbe iz knjige o Tarzanu. Prav bi bilo, ko bi se Stare lotil svojih zgodb iz pragozda in jih zbral v knjigo. Se mi zdi, da bi knjiga našla mnogo hvaležnih bralcev.

Tudi Arkov članek Vzpon na vulkan Lanin bo veliko bralcev pritegnil. Kar je še posebno veliko vredno — oba članka sta bogato ilustrirana.

Novo zaglavje — nova knjiga (Dolje na 3. strani)

Kultura

(Nadaljevanje z 2. strani)

— Ob desetletnici. Tu spet najdemo p. Bernarda, Zdravko Novak pa je opravil čudovito delo, ko je zbral in registriral vsa dela, ki so izšla v emigraciji. Neznansko veliko drobnega in težavnega dela je pisatelj opravil s tem. Lahko smo mu hvaležni za to.

Gospodarski položaj naših ljudi v argentinski emigraciji nam je popisal Pavel Rant. Prav tako dobimo sliko položaja v Angliji. Tako si vsaj približno lahko predstavljamo kako žive naši ljudje po svetu.

Življenjski letopis je posvečen ob začetku našim likovnim umetnikom. Marjan Marolt je napisal tople besede tistim, ki žive sredi med nami in opravljajo kulturno tlako tiho in skromno. Dr. Tine Debeljak je napisal skico Pisatelj Mauser Karel, dr. Jože Velikonja članek Trst ter londonski sporazum, Tone Jezernik se je oglasil iz Avstrije. Ostalo so spominski članki našim mrtvim ter pregled drobnega kulturnega dela.

Zbornik Svobodne Slovenije je torej bogat. Ze samo toliko, kar sem mogel omeniti, je veliko delo. Veliko delo zlasti še

zavoljo tega, ker je izšlo v težkem času, ko so Argentino pretresli dogodki, ki jih poznamo iz časopisov. Podražil se je papir, podražili so se tiskarski stroški. Kljub tem in različnim drugim težavam, je cena Koledarja ista kakor lani. Stane \$3.25, po pošti \$3.50.

Ne morem za konec mimo tega, kar ponavljam vsako leto. Kadarkoli pišem o knjigah, mi je težko. Noben kulturni delavec ne pričakuje od bralcev zretev, ki bi ne bile znosne. Tudi zahvale ne pričakuje. Čaka samo na eno: da bi bralci pokazali, da jim je slovenska knjiga tudi na tujem še draga zavoljo tega, ker je slovenska. Kaj je res treba beračiti med našimi ljudmi, beračiti, da slovenska beseda med nami še živi? Če je treba beračiti, potlej je bolje, da naredimo križ čez vse, da umetniki svoje rokopise zapro v predale in puste, da nas tuje življenje prevleči. Če se ne znamo držati niti osnov, če nam niti knjiga v materinščini ni več draga, kaj nam je potlej še drago? Stoletja dolgo so se majhni narodi bili za svoje pravice na tuji zemlji.

Naj omenim samo Lužiške Srbe. Mi smo svojo kulturo prinesli s seboj, lahko bi nam bila v ponos, pa je treba prositi in beračiti, da moremo živeti. Če je res vse drugo lepše, potlej zaprimo svoje kulturne stojnice, če tako banalno zapišem, zaprimo in pokropimo in lezimo, pa umrmo narodnostno ob tujem kruhu. Žalostno dovolj. Ko bi bili naši predniki tako pasivni kakor smo mi, bi jih komaj nekaj za seme ostalo do danes.

Zbornik Svobodne Slovenije ima na razpolago tudi Slovenska pisarna. Če hočete, da prosim, bom prosil. Prosil vse, ki jim je slovenska beseda še pri srcu, da sežejo po tej bogati knjigi. Bodimo strnjeno okrog svojega kulturnega žarišča, glejmo, da nam žerjavica ne stli v pepel. Kadar bodo ugasnili zadnji ogorki, tedaj samo še križ in prst na nas. Mrtvi bomo v veliko veselje teh, ki na našo smrt čakajo. In teh ni malo.

Razžarimo našo kulturno ognjišče! Naj gori stalno in se razgori v kres.

Karel Mauser.

Dr. Josip Mal:

Zgodovina slovenskega naroda

Doba političnega jerobstva

10. TRGOVINA IN OBRT

Bil z višnjevo haljo, pisano vso in z bičem v roki, z visoko glavico, — Se bližal je krčmi, je pokal tak z'lo, Da vse, kar pri hiši, na kviško je šlo. Je juho, meso in kopune tolste, In hrusta pečenko, piščance drobne. Po hiši razsajal je krog in okrog, Ko birt je pobiral čepinje spod nog.

Tudi ob vodnih cestah, ki jih je vlada pred otvoritvijo železnice še dokaj podpirala, so ljudje zaslužili, bodisi da so brodarili na svoj račun, bodisi, da sami ali s svojo živino vlačili ladje po rekah navzgor. Po vodi so prevažali na jug in vzhod zlasti deske in stavbni les ter štajersko sadje, nazaj pa je prihajalo predvsem banaško žito. Tudi podjetni, neustrašni in drzni splavarji se niso zastojali. Kjerkoli so se na potu ustavili, povsod so jih radi videli in so jim z vsem postregli:

Flosar se vsak pozna, Vrv čez ramo 'ma, Sveder in kov, To je antverh njegov. Hrovatice tud' pravijo, Ker nas pozdravijo: "Dokler gre še kak flos, Nismo še skozi!"

Kar je prihajalo žita iz Hrvaške in Ogrske po Savi v Ljubljano, je šlo nezmerno dalje — deloma natovorjeno kar v sodih — proti Trstu, ali pa so ga v domačih mlinih zmleli in so potem kupčevali z moko. V Ljubljani so bila velika žitna skladišča. Žitna trgovina je dala podlago za blagostanje večini ljubljanskih trgovcev in mestu sploh. Brez posredovalcev so si sami poiskali kupčijskih zvez in tako zvezo tudi o Andreju Smoletu, kako potuje po Hrvatski in Slavoniji, po Bački in Banatu. Seveda ga ni vlekle doli

samo trgovina, marveč se je zanimal posebno tudi za kulturne razmere. Pripeljal je s seboj domov nekaj srbskih knjig, pa bi jih mogel še več, "če bi bil v temu učen". Copu je pisal, "da so se ti spodnji ljudje zelo čudili čez to, da smo mi tako srbijskemu jeziku nagnjeni." Razen z žitom, vinom in s poljskimi pridelki so prekupčevali zlasti še z živino, posebno s konji, ter z različnimi rokodelskimi izdelki. Z žitom so trgovali doma in proti Karlovcu zlasti prebivalci okrog Šmarje na Dolenjskem; tam okoli so se bavili mnogo tudi z živinsko kupčijo. Domače sukno in pladno, izdelke železarske in steklarske industrije, ribniško suho in lončarsko robo in premnoge druge predmete domače obrtnosti so z zasluzkom raznašali na bližnja in daljna tržišča.

Prav tako je bilo tudi z ogljem in lesom. Deske so razen po vodni poti na Balkan izvažali posebno v Trst in na Reko. Poznalo se je to že tudi na gozdovih: močno so izsekali notranjske šume okrog Snežnika, Postojne, Planine, Logatca in Bistre. Postojnski okrožni glavar je zato že leta 1819 pripomnil, da bi morali posestniki gledati in skrbeti tudi za bodočnost s tem, da bi zasadili ali posejali izsekane goličave.

V obilnem številu so šli takrat proti Trstu lepo obtesani hrastovi hlodi, ki so jih Angleži plačevali po tri in pol goldinarja za kubični čevljev. Ko se je proti koncu dobe, ki jo obravnavamo, radi močnega prekomorskega izvoza cena lesu še bolj dvignila, je rodilo to zlasti v Primorju in najbližnjem Notranjskem ostre spore med kmeti in graščaki. Oboji so namreč hoteli skupno gozdove v lastno korist kar največ močje izrabiti.

Leta 1819 so vpeljali v Ilirijo prosto trgovino s soljo. Vsakdo je smel v primorskih skladiščih

nakupiti soli, ki jo je potem prodajal po kmetih ali pa jo zamenjaval za žito in živež. Mnogi kmetje so se poslužili te nove pravice, ki je bila poprej strogo monopolizirana (prim. pripovedko o Martinu Krpanu, ki je s svojo kobilo kontrabantaril s soljo!).

Prebivalci ribniškega in kočevskega okraja so se držali stare krošnjarske trgovine z južnim sadjem, z galanterijo, z drobnejšimi izdelki železarske in steklarske industrije ter domače obrti. Šli so s tem blagom na Hrvatsko, v Slavonijo, na Ogrsko, po vsej Notranji Avstriji, daleč na zahod tja do morja in prehodili do malega skora vse nemške dežele. Dasi niso mnogo zaslužili, so vendar trgovci te krošnjarje gledali postrani, ker so obredli vsako vas in sleherni hišo in so jim tako zmanjšali krog odjemalcev. Prebivalci Bovca, ki so bili radi svojega uboštva prosti vseh dajatev, so krošnjarili s suknom. To in pa vozarstvo jim je dalo zasluzka, da so se mogli preživljati.

Krošnjarji so pogosto bili nazarjanja, da jim je dovoljeno trgovati z vsem inozemskim blagom brez izjeme. Tega jim pa vlada ni hotela priznati. Zato je 27. septembra 1814 izdal guverner Lattermann posebni krošnjarski red. Tu stoji, da se iz posebnih ozirov dovoljuje podložnikom kočevskega gosposstva krošnjariti z blagom, kakor je:

laške olje, južno sadje, pomaranče, citrone, margarani, koštanj, lešniki, datlji, smokve, mandlji, rozine, cvebe, riž, kapere, sardele, želve, lovorjevi listi, ostrige, školjke, kalamari (lignice iz vrste polipov) in vino "draga."

Ta krošnjarski red določa dalje, da imajo iste pravice kakor kočevski tudi podložniki ribniške zemljiške gosposke. Razen tega pa so smeli Ribničani krošnjariti tudi še z lastnimi izdelki, n. pr. z lončevino, s škafli, korci, siti in podobno leseno robo, dalje pa tudi še s kmečkimi kožuh in polhovimi kočicami. (Dalje prihodnjič)

Moški dobijo delo

DELO ZA MOŠKEGA
Nočni čuvaj dobi delo pri
CLEVELAND STANDARD
PATTERN WORKS
5337 St. Clair Ave.
(250)

MALI OGLASI

MAX'S AUTO BODY
SHOP

MAX ZELODEC, lastnik
1109 E. 61 St.
Tel.: UTah 1-3040

Se priporoča za popravila in
barvanje vašega avtomobila.
Delo točno in dobro.

DOBRA KVALITETA BLAGA, DOSTAVLJENA V 20 DNEH V STAREM KRAJU!

100 LBS. BELE MOKE.....\$9.75

Paket št. 1—\$12.50	Paket št. 18—\$21.75	Paket št. 2—\$16.50
10 lbs. sladkorja	100 lbs. bele moke	5 lbs. kave "Santos"
10 lbs. riža	22 lbs. sladkorja	10 lbs. sladkorja
5 lbs. kave "Santos"	11 lbs. riža "Carolina"	10 lbs. riža "Carolina"
5 lbs. masti	6 lbs. kave "Santos"	10 lbs. spagetov
5 lbs. spagetov		10 lbs. masti
5 lbs. mila		10 lbs. mila

NEMŠKI RADIO APARATI od \$35 naprej BICIČLI od \$38 naprej
V CENAH JE ŽE URAČUNANA POSTNINA TER ZAVAROVALNINA!
DENARNA NAKAZILA preko Narodne banke Jugoslavije po Din 600 za \$1. — Za vsako naročilo računamo \$1.25 za stroške.

POTNIKI: Čas za prijave v letu 1956 je tukaj. Rezerviramo mesto na ladjah ter letalih. Pripravimo Vašo potna dovoljenja, da bodo ob Vašem odhodu v redu. V Parizu imamo osebo, ki Vas sprejme na postaji ter skrbi za Vas v času Vašega bivanja v tem mestu. Potovati preko nas pomeni štediti na denarju tukaj, kakor v Parizu.

TEL: EX 1-8787 **BLEED TRAVEL SERVICE** TEL: EX 1-8787
6113 St. Clair Avenue Cleveland 3, Ohio

NAPRODAJ

HISA ZA DVE DRUŽINI—
na E. 155. cesti blizu St. Clair Ave., v zelo dobrem stanju. ZELO DOBER NAKUP za samo \$13,900.

DVDORUŽINSKA HISA, med Superior Ave. in St. Clair Ave., 5 in 5 sob, 3 garaže, vse v zelo dobrem stanju. CENA \$14,000.

Imamo na razpolago tudi več drugih novih in starih 1- in 2-družinskih hiš.

KOVAC REALTY
960 E. 185 St. KE 1-5030 (3)

VAS MUČI REVMAZEM?
Mi imamo nekaj posebnega proti revmatizmu. Vprašajte nas.

MANDEL DRUG
SLOVENSKA LEKARNA
15702 Waterloo Rd.
KE 1-0034
Naročila sprejemamo in izvršujemo po pošti tudi za Cleveland.

Re-Nu Auto Body Co.

Popravimo vaš avto in prebarvamo, da bo kot nov.
Popravljamo body in fenderje. Welding.
JOHN J. POZNICK in SIN
Glenville 1-3830
982 East 152nd Street

TWILIGHT GARDENS

4 Miles East of Vine St.
Eastlake - Willoughby, Ohio
GALA NEW YEAR'S EVE PARTY
FLOOR SHOW
"JOLLY JETS"
POLKA - WALTZ - MAMBO, etc.
Reservation Tickets sold at:
Gornik's,
22346 Lake Shore Blvd.
Jerry Mills,
815 Prospect Ave.
743 Euclid Ave.
Norwood Men's Shop,
6217 St. Clair Ave.
Bill's Clothing & Furnishing,
St. Clair Ave. and E. 152nd
Bedford Men's Shop,
172 Main St., Painesville, O.
Rube Adler Sports,
11714 Detroit Ave.
Ben Son's,
4125 Erie St., Willoughby, O.
All Stores Open till 9 P.M.
For information call:
Willoughby 2-9882



V blag spomin

PETE OBLETNICE SMRTI
NAŠEGA LJUBLJENEGA IN
NEPOZABNEGA SOPROGA
IN OČETA

Joseph Mihevc

ki je umrl dne 28. decembra 1950

Pet let je že minilo,
odkar Te več med nami ni,
žalostna so naša srca,
solze nam zalivajo oči.

Spomin na Te je naš zaklad,
saj vsak od nas Te imel je rad.
Pri Bogu zdaj se veselíš,
a v srcih naših Ti živiš.

Zalujoči ostali:

SOPROGA in OTROCI
Cleveland, O., 29. decembra 1955.

MI DAJEMO IN ZAMENJAVAMO EAGLE ZNAMKE

THE MAY CO.'S BASEMENT

RAZPRODAJA ODVIŠNA ZALOGA
PRIZNANIH IZDELKOV

moške volnene obleke

- Worstedi, volna, dacron
- Importirano in domače flanelno blago

33.90

Prodajna cena od obale do obale \$55 do \$65

Pohitite tako kot smo mi... bodite tukaj zgodaj za najboljšo izbiro teh oblek. Imena moramo obdržati tajna... vendar ne moremo zatajiti odličnega blaga, kakovosti in kroja.

Vsaka obleka popolna kakovost - Majhno doplačilo za spremembe

- * Ogljeno siva, zelena, rjava ali modra flanela * gabardine
- * naškropljeno * hrapavo * modno blago v rjavi, sivi, črni, tan, modri ali zeleni barvi * 2 ali 3 gumbi, ena vrsta * Zepi z loputicami ali navadni * Običajne mere 35 do 46 * Kratke 35 do 44
- * Dolge 36 do 46 * Močne 39 do 50 * Močne kratke 39 do 46
- * Izredno dolge 38 do 50.

Dodatni prostor • Dodatni prodajalci • Zal ne sprejemamo pismenih in telefonskih naročil

The May Co.'s Basement — Moški oblačilni oddelek

Ročna izdelava, ki jo najdete običajno pri velikih dražjih oblekah!

- Ročno šivani sprednji obšivi
- Ročno šivane rame in rokavi izrez
- Ročno oblikovan in ročno šivan ovratnik
- Ročno vstavljena podloga
- Ročno izdelane gumbnice, ročno prišiti gumbi
- Ročno pentljani naši in žepi

Vabilo
na

Silvestrovanje

SKUPNA DRUŠTVA SLOVENSKEGA DOMA
na HOLMES AVE.

31. DECEMBRA 1955

Obilo zabave za vse stare in mlade

EDDIE HABAT GODBA

Vstopnina \$1.00

VABI ODBOR

ki ga prirede

TOMMASO GROSSI:

KNEZ MARKO

"Kaj naj še dvomim, vprašuješ, srečo! Ne prikrivajte mi je, in zakaj sem vznemirjena?" Te besede je izrekla s tako tesnobo kakor človek, ki ima v srcu grozno skrivnost in je ne more več prikrivati. Ko pa je nato pogledala tovarišico svojega trpljenja, ki je prav tedaj prisedla k njej, je globoko zavzdihnila in utihnila.

"O, kaj morda veste kaj posebnega? Imate kako skrivnost? Povejte, zaupajte mi!" je rekla Lavreta vsa vznemirjena. "Ne, ne, le pomiri se, nič ni."

"Da bi se pomirila? O, kako naj bi se mogla? ... Že včeraj sem opazila, da vam nekaj teži srce, kar mi skušate prikrivati. Dajte, zaupajte mi, povejte mi!"

"Pusti me," je ponovila gospodarica.

Služkinja pa je ljubeče prišla njeno roko, jo stisnila med svoje in jo z ginjenim glasom prosila: "Draga Bice, ljuba moja gospa, ali mi niste obljubili, da bom delila z vami vse dobro in vse hudo, kar bi vas zadelo v življenju?"

"O, moja dobra Lavreta," je spregovorila Bice in stežka premagovala solze, "poleg moje bridkosti me obtežuje še misel nate, ki si zaradi mene zapustila svoje ljube starše, mir domače hiše in ti je morda namenjeno ... Pa Bog je usmiljen in te reši ... Veruj mi, da ga za to vedno prosim v smrtni stiski svoje duše."

"Ojoj," je vzkliknila služkinja še bolj prestrašena, "vaše besede namigujejo na neko ne-

ti moj Bog! Kdo ve, v čigavih rokah se nahajava, ali je to res Otorinov grad, ali ni mogoče ... Nič ni tako groznega in strašnega, da si ne bi mogla misliti!"

"O, Bog se naju rev usmili, Bog nama pomagaj!" je vzkliknila Lavreta.

"Zdaj ti povem," je povzela gospodarica, "kaj je poglaviti vzrok moje bojazni. Vedeti moram, da je tisto noč, ko sem bila z očetom in teto na gostiji v hiši Marka Viscontija ..."

Njeno nadaljnje pripovedovanje je tedaj zmotil neki ropot, ki sta ga zaslišali pred vrati na mostovž. Nekdo je trkal. Služkinja se je zdrznila in hotela vstati, a Bice jo je prišla za roko in ji tiho rekla: "Ne hodi nikamor, nočem, da bi komu odprla!"

"Lavreta, Lavreta!" je klical od zunaj znani Pelagruov glas. "Neki vitez je prišel, ki prinaša novice o Otorinu in bi rad takoj govoril s tvojo gospodarico!"

"Odgovori mi," ji je šepnila Bice, "da nočem ob tej uri nikogar videti, da ga sprejemem jutri."

"Jutri! Naj pride jutri! Zdaj ne more!" je klicala z negotovim in trepetajočim glasom proti vratom služkinja, ki se je vsa tresla, kakor bi jo zgrabila mrzlica.

"Takoj mora govoriti z njo," je nadaljeval zunaj Pelagrua, "prinaša ji dobre vesti ... Daj, odpri, ker je dobro zanje ... Odpri torej, si razumela? ... S kom pa govorim? Ali odpres ali ne? ... Čakaj, trmoglavka, ti že pokažem, kaj se pravi slušati! ..."

Medtem ni prenehala trkati in je tresel vrata in še butal po njih z rokami in nogami, a zaman. Ujetnici sta se objeli in drhteli kakor plašni golobici ter nista nič več spregovorili. Vrata se pa niso dala odpreti, ker so bila zaklenjena in še zavarovana od znotraj z

močnim zapahom. Čez nekaj časa je ropotanje prenehalo, Pelagrua se ni več oglašal in vse je bilo spet kot prej tiho. Prestrašeni ženski sta se oddahnili, a že sta začutili, kakor bi nenadoma povlekel za njunim hrbtom veter, v katerem je šibki plamenček svetilke vztrepetal in skorajda ugasnil. Obe sta se hkrati zgrozili in pogledali v ono stran ter videli, da so se odprla v steni neka vrata, ki so bila skrita in prebarvana, in da sta prišla v sobo dva moža.

Lavreta si je z dlanmi zastrla oči, presunljivo vzkliknila in se sesedla na stolico, Bice pa je dostojanstveno vstala, oslonila eno roko na mizo, se obrnila k Pelagruu, ki ga je takoj spoznala, kakor je spoznala tudi Lodrisija, in mu mirno in dostojanstveno rekla:

"Oskrbnik, kakor vidim, ste zgrešili sobo. Tu prebiva tista, ki jo sicer imenujete soprogo svojega gospodarja."

Nevolja, ki jo je občutila mlada žena takoj ob tem nesramnem in podlem nastopu, ji je pregnala tudi strah. Nakrat se ji je povrnil ves nekdanji pogum in tudi vso prejšnjo telesno moč je čutila. Lica so ji živo zardela, oči so ji zabliskale v živem ognju, ki je bil že toliko časa ugasel, in njen obraz in vsa postava sta dihala mirno samozavest in deklško odločnost.

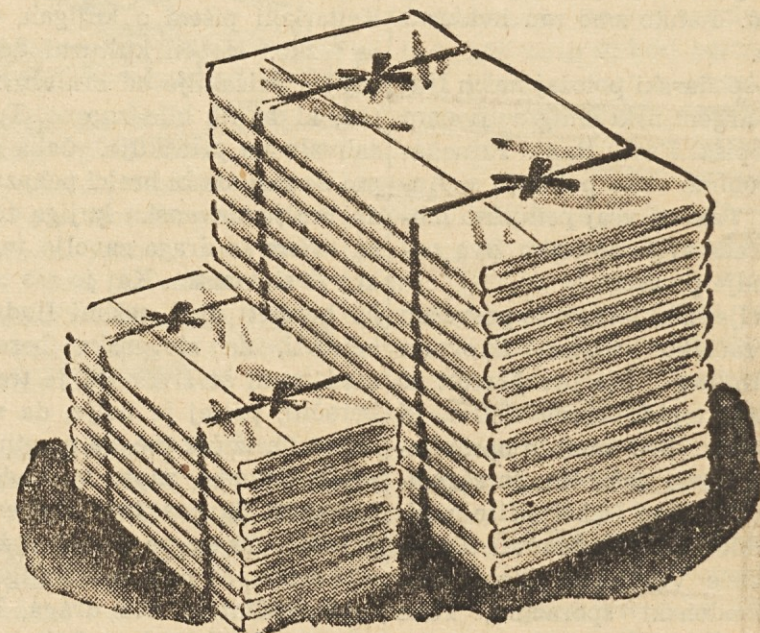
Lopova sta začudeno obstala, kakor bi za trenutek občutila nepremagljivo spoštovanje. Pelagrua je ob Bicinem pogledu povesil svoje zlodejske oči in tudi sam Lodrisio se je prvi trenutek zmedel. Z obraza mu je zginil smeh, poln hladnega in okrutnega ponosa, na ustnicah so mu zamrle besede porogljive domačnosti, s katerimi je nameraval ogovoriti svojo žrtev, in sklonil je glavo v znamenje spoštovanja, ki ga je za trenutek resnično občutil, ter jecljaje spregovoril:

Bailey's

4 trgovine

MERCHANTS' ZNAMKE SO DODATNI PRIHRANKI

Januarska bela razprodaja po prihrankih



EDINO PRI BAILEY'S V CLEVELANDU LAHKO KUPITE

"Springmaid" rjuhe

PO TEJ VARČEVALNI, RAZPRODAJNI CENI!

"SPRING KNIGHT" fini MUSLIN

Reg. 2.50 - 81x99", 72x108", ali priljepljiva ozka spodnja ali zgornja rjuha	1.98	Reg. 2.79 - 81x108" ali priljepljiva široka spodnja ali zgornja rjuha	2.19
Reg. 2.49, 72x99" vel. rjuha	1.89	42x36" blazinska prevleka	54c
Reg. 2.39, 68x99" vel. rjuha	1.79	45x36" blazinska prevleka	59c
Reg. 3.09, 90x108" vel. rjuhe	2.49		

"SUMTER" izredno močne MUSLIN rjuhe

Reg. 2.98 - 72x108" ali spodnja priljepljiva ozka rjuha	2.49	Reg. 3.29 - 81x108" ali spodnja priljepljiva široka rjuha	2.79
42x36" blazinska prevleka	69c	45x36" blazinska prevleka	74c

BAILEY'S četrto nadstropje in v vseh podružnicah

Naznanilo in Zahvala

Žalostnega ter potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je umrla naša ljubljena soproga, draga skrbna mati ter stara mati

1881

Lucija Škerbec

rojena PRIJATELJ

1955

ki je previdena s svetimi zakramenti zaspala v Gospodu dne 30. novembra 1955.



Draga pokojnica je bila rojena dne 11. decembra 1881 v župnji sv. Gregor na Dolenjskem, odkoder je prišla v Ameriko leta 1905.

Pogreb se je vršil dne 3. decembra iz pogrebneega zavoda Frank Zakrajšek in Sinovi v cerkev sv. Vida. Pogrebno sveto mašo zadošnico z asistenco je daroval Rev. Louis B. Baznik, ob asistenci Rev. Victor Cimpermana in Rev. Joseph Varga. Po pogrebnem sv. maši pa je bilo truplo prepeljano na pokopališče Kalvarija ter ondaj položeno k zemeljskemu počitku.

Na tem mestu se prav iskreno zahvalimo Rev. Louis B. Bazniku, ki je pokojno preidel s svetimi zakramenti, za poopravi pogrebno sveto mašo ter spremljalo truplo pokojne iz pogrebneega zavoda v cerkev sv. Vida ter od tam na pokopališče Kalvarija, vse do njenega groba. Za vse to prav iskrena zahvala in prisrčni Bog plačaj.

Dalje se zahvalimo Rev. Victor Cimpermanu in Rev. Joseph Vargi za asistenco pri sv. maši ter druge pogrebne molitve. Tudi njima prisrčni: Bog plačaj.

A Ti, ljubljena soproga in skrbna mati, počivaj v miru in lahka naj Ti bo gruda te Tvoje nove domovine. Naj Te dobri Bog poplača za vse Tvoje trpljenje, delo in skrbi, ki si ga doprinesla za nas, z večnim veseljem v družbi izvoljenih. Nam vsem pa enkrat srečno in veselo snidenje nad zvezdami.

Žalujoči ostali:

MATIJA ŠKERBEC, soprog
MATHEW, JOHN in JOSEPH, sinovi
ANNA, VELMA in MARY, sestra
VNUKI in VNUKINJE
Pokojna zapuščila tu sestro ANNO FURLAN

MARY poročena ZAGORC, hči
LOUIS ZAGORC, zet

Tam gori se vidimo spet,
kjer angelski kori prepevajo:
Svet!

Cleveland, Ohio, 29. decembra 1955.